

P6_TA(2007)0183

Eluasemed ja regionaalpoliitika

Euroopa Parlamendi 10. mai 2007. aasta resolutsioon eluasemete ja regionaalpoliitika kohta (2006/2108(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse struktuurifonde perioodil 2007–2013 reguleerivaid õigusakte;
- võttes arvesse oma 26. septembri 2006. aasta resolutsiooni linnakeskkonda käsitleva temaatilise strateegia kohta¹;
- võttes arvesse oma 13. oktoobri 2005. aasta resolutsiooni linnadimensiooni kohta laienemise kontekstis²;
- võttes arvesse nõukogu 12. veebruari 2001. aasta resolutsiooni arhitektuuri kvaliteedi kohta linna- ja maakeskkonnas³;
- võttes arvesse komisjoni teatist „Ühtekuuluvuspoliitika ja linnad: linnade ja linnastute panus piirkondade majanduskasvu ja tööhõivesse” (KOM(2006)0385);
- võttes arvesse komisjoni teatist linnakeskkonda käsitleva temaatilise strateegia kohta (KOM(2005)0718);
- võttes arvesse komisjoni 22. juuni 2005. aasta rohelist raamatut "Energiaühendus ehk kuidas saavutada vähemaga rohkem" (KOM(2005)0265);
- võttes arvesse 7. detsembri 2005. aasta Bristolilepet, milles tuuakse kaheksa jätkusuutliku linna tunnuse seas ära hästi kavandatud ja teostatud kvaliteetne linnakeskkond;
- võttes arvesse Strasbourgis 3. mail 1996. aastal allkirjastatud Euroopa Nõukogu sotsiaalharta täiendatud versiooni (STE 163);
- võttes arvesse 26. aprillil 2006. aastal Euroopa Parlamendi fraktsioonidevahelise linna-eluasemetega tegeleva töörühma poolt vastu võetud Euroopa eluasemehartat;
- võttes arvesse 31. maist kuni 11. juunini 1976. aastal Vancouveris toimunud ÜRO inimasustuse konverentsil (Habitat I) vastu võetud Vancouveri inimasustuse deklaratsiooni;

¹ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2006)0367.

² ELT C 233 E, 28.9.2006, lk 127.

³ EÜT C 73, 6.3.2001, lk 6.

- võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust (345/2006) ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust (407/2007), vastavalt kodukorra artiklitele 117 ja 118;
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
 - võttes arvesse regionaalarengukomisjoni raportit (A6-0090/2007),
- A. arvestades, et taskukohase hinnaga korraliku eluaseme puudumine mõjutab vahetult kodanike elu, piirates nende sotsiaalse integratsiooni võimalust ja liikuvust nii linna- kui ka maapiirkondades;
 - B. arvestades, et paljudel Euroopa Liidu linnadel on suured probleemid eluaseme tasandil, näiteks sõltuvalt piirkonnast ja riigist kas ülepakkumine või ebapiisav pakkumine, kodutus, ostu- ja hoolduskulude suur tõus, hoonete halb seisukord; arvestades, et halb hooldamine viib sageli olemasolevate elamute lammutamiseni, mis võib integreeritud arengustrateegia puudumisel põhjustada uut ebavõrdsust linnaplaneerimise osas;
 - C. arvestades, et eluaseme küsimust linnades tuleks vaadelda linnaplaneerimise laiemas kontekstis ning seega seotuna mõnede linnaosade vaesumise, keskkonna halvenemise (õhu- ja veereostus, müra, jäätmed, ülekoormatus jms), avalike teenuste mittetoimimise, ligipääsetavuse, turvalisuse jms probleemidega;
 - D. arvestades, et eluaseme soetamise raskused on sotsiaalse segregatsiooni ja getostumise põhjused;
 - E. arvestades, et demograafilised muutused ning rahvaarvu vähenemine võib teatud piirkondades viia eluaseme nõudluse languse, korterite tühjenemise ja eelkõige kultuuriliste ja sotsiaalsete infrastruktuuride lagunemiseni, mille tagajärjel langeb asjaomaste linnaosade elukvaliteet ja sinna jäävad elama enamasti sotsiaalselt ebasoodsas olukorras elanikerühmad;
 - F. arvestades, et madalate sissetulekute, kõrgete energiahindade ning puudulike kütte- ja isolatsioonisüsteemide kombinatsioon kutsus esile energiavaesust ja juurdepääsu puudumist energiale;
 - G. arvestades, et eluaseme problemaatika ei piirdu vaid elamuehitusega, vaid hõlmab ka sotsiaalset infrastruktuuri (kultuurikeskused, raamatukogud, staadionid, kokkusaamispaigad jne), mis on oluline sotsiaalse kaasamise tegur ning mis aitab vältida suurtes linnastutes laialdaselt levinud võõrandumistundega;
 - H. arvestades, et sotsiaalne tõrjutus on vastuolus Euroopa sotsiaalmudeliga;
 - I. arvestades, et säilitada tuleb linna- ja linnaosakeskuste elujõud, samuti muinsuskaitse alla kuuluvate hoonete olemus;
 - J. arvestades, et valglinnastumine tekitab hulgaliselt sotsiaal- ja majandusprobleeme, mis puudutavad transporti (ühistranspordi ülekoormatus, sõltumine sõiduautodest), keskkonnakaitset (kasvav energiatarbimine, saastus) ning teenuste kättesaadavust;

- K. arvestades tööstustegevuse käigus saastatud alade taaselustamise ning taaskasutamise ja rohealade kaitse tähtsust;
- L. arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika rahastamisvahendid aitavad kaasa linnaalade arengu taaselustamisele, soodustades avalike kohtade korrastamist, turvalisust suurendavate ja kuritegevust ennetavate meetmete rakendamist ning vee ja energia tõhusat kasutust soodustavate meetmete arendamist ning sotsiaalse lõimumise toetamist jms;
- M. arvestades suurte kokkupandavate ehitistega seonduvaid spetsiifilisi probleeme nii elamu kvaliteedi kui ka infrastruktuuride kaasajastamise osas (hooldus- ja renoveerimistöode ning sobiva tehnika- ja tehnoloogiaalase uurimistegevuse rahastamine);
- N. arvestades, et uus Euroopa Regionaalarengu Fondi määrus on muutnud eluaseme uutes liikmesriikides mitmetel erijuhtudel abikõlblikuks¹;
- O. arvestades eluaseme omandiprobleeme, mis on eelkõige tingitud mõnedes liikmesriikides nii üüritingimuste kui ka omandiõiguse ülemineku mitteamajakohasest reguleerimisest;
- P. arvestades teadusuuringute seitsmendat raamprogrammi²;
- Q. arvestades koostöös Euroopa Investeerimisfondi (EIF) ja Euroopa Investeerimispannaga (EIP) käivitatud finantsalgatusi JEREMIE³ ja JESSICA⁴;
- R. arvestades, et elamusektor on oluline tööhõiveallikas nii ehitusvaldkonnas kui ka renoveerimise, ümberehituse ning kohalike ja finantsteenuste valdkonnas;
- S. arvestades, et tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervishoiu ja tarbijakaitse küsimuste nõukogu töstis kodutute ja eluasemega seotud tõrjutuse probleemid Euroopa sotsiaalse kaasamise ja sotsiaalkaitse strateegias prioriteetsele kohale;
- T. arvestades, et sotsiaalkorteritesse investeerimisel on praegu ja edaspidi tähtis koht eluaseme tagamisel neile, kellele eluasemeturg ei ole muul viisil kättesaadav,
1. on seisukohal, et õigus mõistliku hinnaga adekvaatsele ja hea kvaliteediga eluasemele on üks olulisi põhiõigusi, mida tunnustatakse paljudes rahvusvahelistes hartades ja liikmesriikide põhiseadustes;
 2. soovib, et liikmesriigid võtaksid vastu asjaomased õigusnormid, et nimetatud õigus saada mõistliku hinnaga adekvaatne ja kõrgekvaliteediline eluase ellu viia;

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1080/2006 Euroopa Regionaalarengu Fondi kohta; artikli 7 lõige 2 ning põhjendused 5 ja 6.

² Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmes raamprogramm (2007–2013).

³ *Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises* (Euroopa ühisressursid mikro-, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele).

⁴ *Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas* (ühine Euroopa toetus jätkusuutlikeks investeringuteks linnapiirkondades).

3. on seisukohal, et eluasemete renoveerimine sotsiaalsetel ja energiatõhususe eesmärkidel ei ole üksnes linna probleem, et asjakohaselt tuleb käsitleda praegu maapiirkondade ees seisvaid laiaulatuslikke eluasemega seotud küsimusi ja seda eriti uutes ühtekuuluvusriikides;
- 4 nõuab Euroopa tasandil kvaliteedinäitajate kindlaks määramist, mille alusel määratleda adekvaatse eluaseme mõiste;
5. rõhutab, kui tähtis on, et EL võtaks Euroopa Parlamendi fraktsioonidevahelise linna eluasemetega tegeleva töörühma poolt vastuvõetud harta alusel vastu Euroopa deklaratsiooni; teeb sellega seoses regionaalarengukomisjonile ettepaneku teha asjakohane algatus;
6. rõhutab vajadust tugevdada Lissaboni strateegia kontekstis õigust eluasemeabile, et edendada sotsiaalset kaasamist, ning eeskätt selleks, et töötajate liikuvus saaks samuti tegelikkuseks;
7. rõhutab vajadust käsitleda eluasemepoliitikat sotsiaalset tasakaalu ja segaühiskonda soodustava ruumilise planeerimise poliitika raames;
8. loodab, et otsustajad riiklikul ja kohalikul tasandil võtaksid meetmeid, et parandada esimese eluaseme kättesaadavust noortele;
9. palub komisjonil võtta eluasemeteema linnade ja piirkondade jätkusuutliku arengu arutellu ning linnamõõtmepoliitikate kooskõlastamiseks asutatud talitustevahelise töörühma töökavasse;
10. rõhutab turvaküsimuste tähtsust:
 - seoses kuritegevusega, eriti vähem soodsas olukorras olevates linnaosades,
 - seoses hoonetega (ehitus- ja kasutusstandardid),
 - seoses elektri ja gaasi infrastruktuuriga, vee, kanalisatsiooni ning küttega (olemasolevate süsteemide ja kasutatavate ümberehitamistehnoloogiate ohutus ning vananenud kanalisatsioonisüsteemide väljavahetamine);
11. leiab samuti, et erinevaid jätkusuutliku arengu mõõtmeid (solidaarsus, keskkond ja energia), juurdepääsu, tervishoidu, turvalisust ja tarbimiskvaliteeti tuleks käsitleda sidusalt ning tagada, et kulud eluaseme olukorra parandamiseks oleks vastavuses leibkondade võimalustega;
12. rõhutab kultuurikeskuste, kultuuridevahelise dialoogi ning mitmeid linnaosi hõlmavate ühisprojektide tähtsust, sest need võimaldavad toetada erinevate linna, eeslinnade ja lähedalasuvate maapiirkondade kogukondade integratsiooni;
13. rõhutab vajadust arvestada maapiirkondade eluasemetega seotud eriomase probleemistikuga, et soodustada ruumilise planeerimise tasakaalustatud poliitikat, mis hoiab ära maapiirkondade eraldatuse ja tühjenemise, eriti arvestades rohkete raskustega,

nagu isikute väike sissetulek, hajutatud ja vananenud elamispiinad, üüripindade, sotsiaalpiinade ja muu elamispiinna puudumine;

14. juhib tähelepanu ka väikelinnade eluasemega seotud küsimuste eripärale; leiab, et viimased on maapiirkondade elanike jaoks ligiõmbavad mitte üksnes pakutavate töökohtade tõttu, vaid ka seetõttu, et need pakuvad kõrgemat hariduse ja kutseõppe taset ning vastavad tervishoiu- või kultuurivaldkonnas esitatavatele nõudmistele; rõhutab, et väikelinnade nimetatud rolli tuleb toetada, sest see on tihedalt seotud maapiirkondade ümberstruktureerimisega, eeskätt tervishoiuteenuste ja keskhariduse valdkonnas ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate arengu, turismi, kuurortide jms alal;
15. leiab, et maapiirkondades tuleb pakkuda stiimuleid, mis julgustavad omandama, taastama ja uuendama vanu hooneid, toetada riiklikke ja eraasutusi, mis pakuvad nõuandeid ja individuaalset nõustamist eraisikutele ja äriinimestele, kes tahavad paikselt jääda, ning parandada riiklike ja eraõiguslike uute ning remonditud sotsiaaleluasemete pakkumist;
16. julgustab komisjoni teostama uuringut ning liikmesriike parandama andmete kogumist eluaseme kulude ja nõudluse ning kinnisvaraturu osas üldiselt, võttes arvesse eluasemete hõivatuse ebahütlust, traditsiooniliste perekonnastruktuuride muutumist ja noorte erilist olukorda, rahvastiku vananemist ning rahvastiku arvu vähenemist; kutsub liikmesriike üles elamuprojektide planeerimisel ja ümberkorraldamisel ning andmete kogumisel võtma arvesse tehniliste, sotsiaalsete, kultuuriliste ning transpordialaste infrastruktuuride olukorda ja juurdepääsu nendele;
17. rõhutab, et subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt tuleb tegeleda eluasemega seotud probleemide kui riigisisese küsimusega valdavalt kohalikul tasandil ja toetada sellest lähtuvalt kohalikke omavalitsusi; on veendunud, et Euroopa suunised suurendaksid võimet neid probleeme lahendada;
18. on seisukohal, et eluaset mõjutavate tegurite keerukust silmas pidades tuleks omaks võtta terviklik subsidiaarsuse ja läheduse põhimõtetel rajanev lähenemisviis, mis tagaks erinevate eluaseme kättesaadavust soodustavate, ehituskvaliteeti, kõikide põlvkondade elukvaliteeti ning nii linna- kui ka maakeskkonna köitvust parandada võimaldavate tegurite samaaegse sisseseadmise;
19. juhib tähelepanu asjaolule, et kuivõrd enamik sotsiaaleluasemetest ei asu tervishoiu seisukohast eriti soodsas keskkonnas ning kuivõrd nende kvaliteet ei võimalda tagada häid elutingimusi, tuleks mitte üksnes toetada eluasemete arengu rahastamist Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest, vaid parandada samas ka sotsiaaleluasemete elanike tervishoiu- ja keskkonnatingimusi ning seeläbi ka nende elukvaliteeti;
20. on ka seisukohal, et tervikliku lähenemisviisiga on rohkem võimalusi kordaminekuks, kui seda rakendavad kohalikud ja piirkondlikud ametiasutused, kes suudavad tagada tervikliku lähenemise, linnastus rakendatavate poliitikate ja algatuste optimaalse kooskõlastuse ning kõnealuse linnastu arengu pikaajalise nägemuse; julgustab seetõttu liikmesriike vastavalt nõukogu 11. juuli 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1083/2006 (millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta) artiklile 11 kaasama linnu tegevusprogrammide raames

abikõlblike linnameetmete kaasrahastamiseks mõeldud struktuurifondide kavandamisse ja haldamisse ning delegeerima neile nende rakendamise;

21. kutsub liikmesriike ja/või kohalikke ametiasutusi üles tagama, et ühenduse toetusi saavate eluasemeprogrammide väljatöötamisel teostaksid kohalikud ametiasutused eesistujariigi Soome esitatud ettepaneku „Tervis kõikides poliitikates” alusel tervisele avaldatava mõju hinnangu, et luua sotsiaalselt tõrjutud isikutele tervislik elukeskkond;
22. rõhutab eri tasandite kohalike ja piirkondlike ametiasutuste ning valitsusorganite vahelise dialoogi ja kooskõlastuse vajadust, et tagada riikliku toetuse sidusus ja sotsiaalselt vastutustundlik tegutsemine ning toetumine horisontaalsele (pöörates tähelepanu kõikidele ühenduse eluasemega seotud poliitikavaldkondadele), vertikaalsele (osapoolte vahel, kes tegelevad eluaseme küsimustega erineval – üleeuroopalisel, siseriiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil) ning kombineeritud (riigiasutuste, sotsiaal-majanduslike osaliste ja kodanikuühiskonna vahel) kooskõlastusele; nõuab ka püsielanike ja nende organisatsioonide laialdast kaasamist, et jõuda ühiste otsusteni linnakeskkonna taaselustamise, uuendamise, halduse ja säilitamise alases tegevuses;
23. ergutab eluaset mõjutavate rahavoogude ja poliitikate suuremat kooskõlastamist, pidades eelkõige silmas Euroopa Regionaalarengu Fondist, JESSICA ja JEREMIE rahastamisvahenditest ning teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmendast raamprogrammist ja muudest ühenduse, siseriiklikest, piirkondlikest ja kohalikest eluaseme ja linna renoveerimise alastest algatustest toetust saavate meetmete vastastikust täiendavust ning eeskätt linna ajalooliste kvartalite elumajade kaasajastamist ja uuendamist;
24. loodab ühtekuuluvuspoliitikat reguleerivate määruste 2009. aastaks kavandatud läbivaatamise taustal, et kuna vajadus eluasemete järele on kogu Euroopat puudutav üldine kriitiline küsimus, avatakse taas arutelu ühenduse sotsiaalkorterite renoveerimiseks ette nähtud fondidele juurdepääsu laiendamise üle kõikidele liikmesriikidele, mille eesmärgiks on säästa energiat ja kaitsta keskkonda ning mis seni kehtib vaid teatud riikide puhul; palub komisjoni ja Euroopa Investeerimispanka, et algatust JESSICA rakendatakse kõikides riikides võrdsetel alustel, hõlmates ka eluasemeküsimustega tegelemist integreeritud arengule keskenduva lähenemisviisi raames;
25. julgustab asjaomaseid liikmesriike täielikult ära kasutama Euroopa Regionaalarengu Fondist eluaseme valdkonnas antavaid vahendeid;
26. palub komisjonil struktuurifondide kasutamist kontrollides jälgida, et Euroopa struktuurifondidest rahastatud elamuehituse raames võetaks täielikult arvesse määruse (EÜ) nr 1080/2006 artikli 7 lõiget 2 ja et oleks tagatud sobiv eluase sotsiaalselt ebasoodsas olukorras elanikerühmadele;
27. kinnitab oma toetust riigiasutuste, sotsiaal-majanduslike osaliste ja kodanikuühiskonna vahelise partnerluse tugevdamisele ja rõhutab avaliku ja erasektori partnerluse olulisust, eelkõige kokkupandavate majade kaasajastamisel ja tööstuspiirkondade taastamisel;
28. toetab komisjoni algatatud kampaaniat säästva energia toetuseks, mille eesmärk on äratada Euroopa kodanike huvi koduse energiatarbimise vähendamise vastu; julgustab

ka komisjoni viima energiatõhususe tegevuskava raames läbi ulatuslikku teavituskampaaniat;

29. palub komisjonil hõlbustada uute tehnoloogiate ja tõhusamate ehitustoodete kasutamist elamusektoris, mis võimaldavad vähendada energiatarbimist;
30. palub komisjoni arendada SAVE programmi¹ raames tõhusalt edasi sotsiaalelamusektori katseprojekti, et soodustada ja levitada valitud energiatõhususe alaseid näidisprojekte;
31. rõhutab eluasemepoliitikaalaste heade tavade vahetamise tähtsust ja julgustab komisjoni arendama välja URBACT programmi raames sisse seatud eluasemetega sarnaste eluasemete temaatilisi võrgustikke; sellega seoses märgib huviga komisjoni algatust „Piirkonnad majandusmuutustes” (KOM(2006)0675) ja ootab selle algatuse rakenduseeskirjade esitamist;
32. julgustab komisjoni looma kõikides ELi ametlikes keeltes veebilehekülge, mida saaks kasutada koostöö- ja teabevahetusfoorumina ning heade tavade vahetamiseks sarnaselt Euroopa linnapoliitika teabekeskuste võrgule (EUKN – European Urban Knowledge Network);
33. palub komisjonil koostada uuring, milles esitatakse pädevuste ja vastutuse jagunemine siseriiklike, piirkondlike ja kohalike tasandite vahel ning eluaseme õiguslik raamistik kõikides liikmesriikides; on veendunud, et niisugune uuring võimaldaks teha teadlikke otsuseid ja määrata kindlaks ELi võimalikud tegevusväljad eluasemete osas, et tagada ühenduse meetmete tõeline lisandväärtus, võrreldes siseriiklike, piirkondlike ja kohalike meetmetega, võttes arvesse liikmesriikide kohustust tagada üldistes huvides taskukohase hinnaga adekvaatne ja kõrgekvaliteediline eluase;
34. toetab kindlalt kõikidel tasanditel bürokraatia vähendamise ideed, et muuta ruumiline planeerimine ja haldamine tõhusamaks;
35. rõhutab spetsialistide kohapealse koolitamise tähtsust, mis hõlmab linnaplaneerimis-, ehitus-, uuendamis-, haldamis- ja olemasolevate ehitiste säilitamise alast eriettevalmistust, ja tervitab koolitusmeetmete rahastamist Euroopa Sotsiaalfondist (ESF);
36. rõhutab, kui oluline on, et maakasutusega tegelevad ametiasutused võtaksid ruumilise planeerimise poliitika kindlaksmääramisel, tegevuste planeerimisel ja nende rakendamisel arvesse puudega ja eakate inimeste ligipääsetavust elamutele, avalikele teenustele ja linnatranspordile ning kavandaksid lastele ja noortele mängu- ja puhkeväljakuid;
37. julgustab EIP rühma ja komisjoni looma JEREMIE raames ja kooskõlas algatusega JESSICA strateegiat hoonestussektori arengu stimuleerimiseks, peamiselt uutes liikmesriikides, mis oleks struktuuriabi eluaseme arendusele ja kaasaks kohalike ja piirkondlike ressursside mobiliseerimist linnaarendusprojektide osas;

¹ SAVE – mitmeaastane programm energiatõhususe edendamiseks.

38. julgustab riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi kindlaks tegema linnade ja territooriumide olukordade mitmekesisust liikmesriikides ning vaatama üle oma eluasemepoliitikat vastavalt jätkusuutlikkuse põhimõttele;
39. kutsub riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi üles tegelema kiireloomuliselt ühe eluasemepoliitika prioriteetsema küsimuse, nimelt kodutute probleemi lahendamisega;
40. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele.